

HO GENT

OOSDII

H4 - Exception handling

Table of Contents

1. Doelstellingen	1
2. Inleiding tot 'exception handling'	1
3. Wat gebeurt er zonder exception handling?	1
4. Exceptions	3
4.1. Exception object gooien	3
4.2. De gegooide exception verwerken	4
4.3. Op zoek doorheen call stack	4
5. Hoe een exceptie gooien	5
5.1. Het throw statement	5
5.2. Throwable klasse en subklassen	6
6. Opvangen en afhandelen van exceptions (catching & handling)	7
6.1. Het try blok	7
6.2. Het catch blok	8
6.3. The finally blok	9
7. Voordelen van exception handling	9
7.1. Error-Handling afzonderen van "gewone" code	9
7.2. Propagatie van een exception	12
8. The try-with-resources statement	12
9. Soorten Exceptions	14
9.1. Groeperen en differentiëren van error types	14
9.2. Errors	15
9.3. Runtime exceptions	15
9.4. Checked exceptions	16
9.5. Checked vs Unchecked exceptions	16
9.6. Specificiëren dat een methode een Exception gooit	16
10. Zelf een Exception klasse definiëren	17
11. Excepties in een ketting	18
12. Toegang tot de <i>Stack Trace</i> informatie	19
13. Test jezelf	20

1. Doelstellingen

Na het studeren en maken van de oefeningen van dit hoofdstuk ben je in staat om volgende zaken te herkennen, toe te lichten, te definiëren, toe te passen en te implementeren:

- Exception handling
- Propagatie van een exceptie
- Excepties gooien
- Excepties opvangen
- Try-with-resources statement
- Soorten exceptions
- Excepties declareren

2. Inleiding tot 'exception handling'

De Engelse term 'exception' (uitzondering) is een verkorting van de uitdrukking 'exceptional event' (uitzonderlijke gebeurtenis).

Een exception is een uitzonderlijke gebeurtenis, die zich voordoet bij het uitvoeren van een applicatie en die de normale voortgang van de applicatie onderbreekt.

Via exception handling kan die uitzonderlijke gebeurtenis opgevangen worden. Zo kunnen robuuste programma's ontwikkeld worden die kunnen omgaan met probleemsituaties. Het programma blijft stabiel draaien ofwel wordt het programma correct en gebruiksvriendelijk beëindigd.

3. Wat gebeurt er zonder exception handling?

Een exception is een uitzonderlijke gebeurtenis, die zich voordoet bij het uitvoeren van een applicatie en die de normale voortgang van de applicatie onderbreekt.

Een voorbeeld van zo een uitzonderlijke gebeurtenis is het uitvoeren van een deling door nul. Indien de exception niet wordt afgehandeld zal de applicatie "crashen".

```

1 public class DivideByZeroNoExceptionHandling {
2
3     public static int berekenQuotient(int teller, int noemer)
4     {
5         return teller / noemer;
6     }
7
8     public static void main(String[] args)
9     {
10        Scanner scanner = new Scanner(System.in);
11
12        System.out.print("Geef een integere waarde voor de teller: ");
13        int teller = scanner.nextInt();
14        System.out.print("Geef een integere waarde voor de noemer: ");
15        int noemer = scanner.nextInt();
16
17        int quotient = berekenQuotient(teller, noemer);
18        System.out.printf(
19            "%nResultaat: %d / %d = %d%n", teller, noemer, quotient);
20
21        scanner.close();
22    }
23
24 }

```

Indien er in bovenstaand voorbeeld als noemer een waarde wordt ingegeven verschillend van nul, zal het programma normaal verlopen.

Wordt echter de waarde nul (= '0') ingegeven, dan zal het programma bruusk onderbroken worden en niet tot het einde lopen.

```

run:
Geef een integere waarde voor de teller: 12
Geef een integere waarde voor de noemer: 0
Exception in thread "main" java.lang.ArithmeticException: / by zero
    at main.DivideByZeroNoExceptionHandling.berekenQuotient(DivideByZeroNoExceptionHandling.java:9)
    at main.DivideByZeroNoExceptionHandling.main(DivideByZeroNoExceptionHandling.java:21)
Java Result: 1
BUILD SUCCESSFUL (total time: 4 seconds)

```

Er wordt een "stack trace" afgedrukt met volgende informatie:

- Soort fout wordt aangegeven (gele kleur)
- Er wordt ook aangegeven waar de fout zich voordoet in de code (oranje kleur)

De stack trace toont welke methodes werden aangeroepen en waar het precies fout liep.

- Weergave aanroep methode: klasse, methode, bestandsnaam, regelnummer.
- Als je het chronologisch in de tijd wil volgen, lees je van onder naar boven.
- Bovenste punt (hier lijn 9 in berekenQuotient) noemen we het throw point. Daar is de fout

ontstaan.

In bovenstaand voorbeeld kunnen we nog een tweede exception triggeren: er wordt van de gebruiker verwacht dat hij een geheel getal ingeeft. Wat gebeurt er als hij voor de waarde van de noemer de tekst "hallo" ingeeft?

```
run:
Geef een integer waarde voor de teller: 12
Geef een integer waarde voor de noemer: hallo
Exception in thread "main" java.util.InputMismatchException
|   at java.util.Scanner.throwFor(Scanner.java:864)
|   at java.util.Scanner.next(Scanner.java:1485)
|   at java.util.Scanner.nextInt(Scanner.java:2117)
|   at java.util.Scanner.nextInt(Scanner.java:2076)
|   at main.DivideByZeroNoExceptionHandling.main(DivideByZeroNoExceptionHandling.java:19)
Java Result: 1
BUILD SUCCESSFUL (total time: 6 seconds)
```

- Via het scanner-object willen we een geheel getal inlezen, maar er wordt tekst ingegeven.
- Ook deze fout onderbreekt het programma bruusk.

In Eclipse kan je klikken op “bestandsnaam:regelnummer” en dan spring je naar die plaats in de code.

Indien het optreden van een exception niet wordt afgehandeld, dan stopt het programma bruusk. We kunnen dit oplossen door deze exceptions "af te handelen" zodat het programma robuust wordt. Op die manier kan het stabiel blijven werken tot op het einde.

4. Exceptions

4.1. Exception object gooien

Als er tijdens het uitvoeren van een methode een exception optreedt kan deze methode een exception object aanmaken en gooien:

```
1    if (mijnString == null || mijnString.isBlank()) {
2        throw new IllegalArgumentException();
3    }
```

- de methode maakt een instantie van een exception object en levert dit object aan het runtime systeem.
 - dit object is het *exception object*
- het exception object bevat informatie over de exceptie, inclusief:
 - zijn type (welke exceptie is er opgetreden)
 - de toestand waarin het programma zich bevond toen de exception optrad.

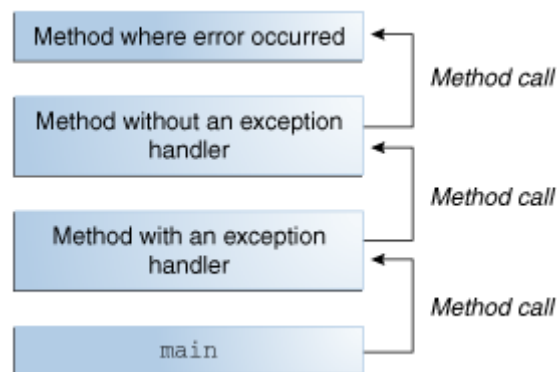
De creatie van een exception object en het doorgeven van dit object aan het runtime systeem noemt men **throwing an exception** (het gooien van een exceptie). Vandaar het keyword **throw**.

4.2. De gegooide exception verwerken

Nadat een methode een exception object wierp zal het runtime systeem *iets* proberen zoeken die de exceptie kan afhandelen.

De mogelijkheden van dat 'iets' om de exceptie af te handelen wordt gezocht in de lijst van methoden die aangeroepen werden om tot de methode te komen waar de exceptie optrad. Deze lijst van methoden noemen we de **call stack**.

Indien er niets gevonden wordt om de exceptie af te handelen zal het programma brusk eindigen en is het o.a. deze **call stack** die via de error stream op het scherm wordt geplaatst.

4.3. Op zoek doorheen call stack

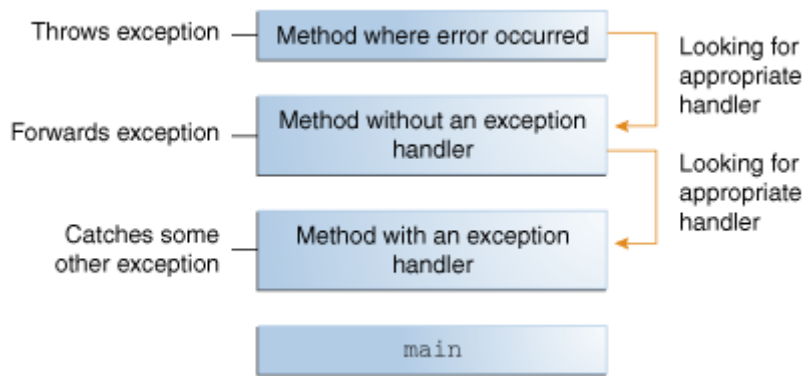
Het runtime systeem zal doorheen de methoden in de call stack op zoek gaan naar een stukje code die de exceptie kan behandelen.

De code die de exceptie zal afhandelen noemt de **exception handler**.

Eerst wordt naar deze exception handler gezocht in de code waar de exceptie optrad, waarna verder wordt gezocht doorheen de call stack in de omgekeerde volgorde waarin de methodes opgeroepen werden.

Wanneer een gepaste exception handler gevonden wordt zal het runtime systeem het exception object doorgeven als argument aan deze exception handler.

Een exception handler is pas geschikt om een exception af te handelen als het type van het exception object overeenstemt met het type dat de exception handler kan afhandelen: het type van de exception parameter.

De exception handler die de exceptie afhandelt vangt het exception object op (**catching an exception**).

Als het runtime systeem geen geschikte exception handler vindt tijdens het doorzoeken van de call stack, zal het runtime systeem stopgezet worden (met als gevolg dat de applicatie stopt!) Dit moet vermeden worden.

5. Hoe een exceptie gooien

Voor een exceptie kan opgevangen en afgehandeld worden, moet ze eerst gegooid worden. Eender welke code kan een exceptie gooien: eigen geschreven code, code uit een andere package geschreven door iemand anders zoals de packages die meekomen met het Java platform.

Als je eigen code een exception kan gooien, vermeld dit dan zeker in de documentatie! Je kan hiervoor de `@throws` of de `@exception` tag gebruiken. Beide tags zijn correct, het zijn synoniemen.

5.1. Het `throw` statement

Iedere methode gebruikt het `throw` statement om een exceptie te gooien. Dit statement verwacht één argument: een object dat gegooid kan worden. Een object dat gegooid kan worden is een instantie van een subklasse van de klasse `Throwable`.

```
1 throw someThrowableObject;
```

In OOSD I zijn we begonnen met `IllegalArgumentException`s te gooien. Zo kwamen we bijvoorbeeld volgende code tegen in de klasse `Rechthoek`:

```

1  private void setLengte(double lengte) {
2      if (lengte <= 0)
3          throw new IllegalArgumentException("Lengte moet strikt positief zijn");
4      this.lengte = lengte;
5  }
6
7  private void setBreedte(double breedte) {
8      if (breedte <= 0)
9          throw new IllegalArgumentException("Breedte moet strikt positief
10     zijn");
11     this.breedte = breedte;
12 }
13 private void setPositie(Coordinaat positie) {
14     if (positie == null)
15         throw new IllegalArgumentException("Een rechthoek moet een positie
16     hebben");
17     this.positie = positie;
18 }

```


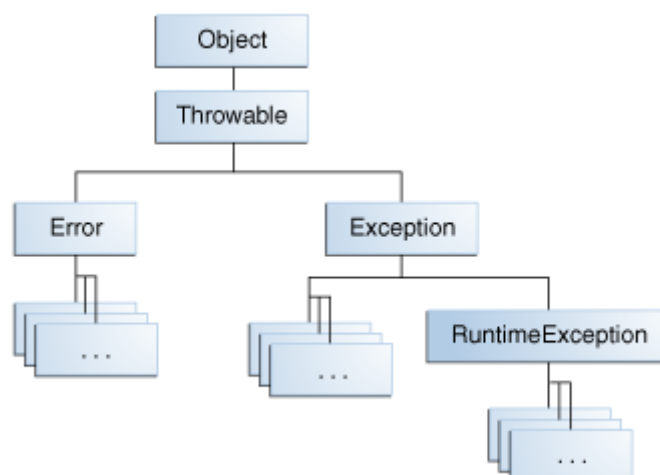
Merk op dat de declaratie van deze methodes geen *throws* clausule bevat. `IllegalArgumentException` is geen checked exception, dus `setLengte`, `setBreedte` en `setPositie` zijn niet verplicht om te declareren dat deze exceptie kan gegooid worden.

5.2. Throwable klasse en subklassen

Een eigen klasse hierarchy voor excepties kan opgebouwd worden, om specifieke problemen op te vangen. Je kan dus zelf een exception klasse aanmaken en hiervan een object gooien. Zo kan je eenvoudig onderscheid maken tussen verschillende gebeurtenissen.

Onderstaande figuur illustreert de klasse hiërarchie van de klasse `Throwable` en enkele belangrijke subklassen.

6. Opvangen en afhandelen van exceptions (catching & handling)

Een applicatie kan excepties gebruiken om aan te geven dat een bijzondere gebeurtenis of error zich voordeed.

Om een exception te gooien maak je gebruik van het *throw* statement en voorzie je dit statement van een exception object dat informatie bevat van de specifieke error die optrad.

Gebruik je code die geschreven werd door iemand anders, ga dan zeker in de documentatie na of er exceptions kunnen gegooid worden door die code en handel die dan best af!

Een applicatie kan exceptions opvangen gebruik makende van een try/catch blok, eventueel samen met een finally blok.

- Het try blok identificeert een blok code waarin een exception kan optreden. Een exception kan enkel afgehandeld worden indien ze optreedt binnen een try blok.
- Het catch blok identificeert een blok code, de exception handler, die een specifieke exception (= het type van de exception parameter) kan afhandelen.
- Het finally blok identificeert een blok code, waarvan gegarandeerd is dat het zal uitgevoerd worden (onafhankelijk of er een error optreedt of niet). Dit is de geschikte plaats om resources af te sluiten en alles uit het try blok op te ruimen.

6.1. Het try blok

In een eerste stap om een exception handler op te zetten dient de code die een exception kan gooien in een try-blok geplaatst te worden.

```
try {  
    code ①  
}  
catch and finally bloks ... ②
```

- ① Dit segment omvat geldige code die een exceptie kan gooien. Ook de code die mogelijk niet meer mag uitgevoerd worden eens er een uitzonderingssituatie is opgetreden, hoort in dit blok thuis.
- ② Het catch en finally blok worden later uitgelegd.

Als een exceptie wordt gegooid binnen een try blok, kan deze afgehandeld worden door een exception handler van het juiste type. Om een exception handler te koppelen aan het try-blok koppel je aan dit blok een catch-blok.

6.2. Het **catch** blok

Exception handlers worden aan een try-blok gekoppeld door één of meer catch blokken direct na het try blok te plaatsen. Tussen de try-catch kan geen andere code voorkomen.

```
try {  
  
} catch (ExceptionType name) { ①  
    // error handling code ②  
} catch (OtherExceptionType name) {  
    // error handling code ②  
}
```

- ① Elke catch declaratie is een **exception handler** die het type exceptie kan afhandelen vermeld in zijn parameterlijst (de exception parameter types). In het voorbeeld declareert het eerste catch blok dat deze exception handler een gegooide exception object van het type **ExceptionType** kan afhandelen. Dit type moet een subklasse zijn van de klasse Throwable. De handler verwijst ernaar d.m.v. de naam van de klasse.
- ② Het catch blok bevat code die uitgevoerd wordt als de exception handler wordt aangeroepen. Het runtime systeem zal deze exception handler aanroepen als het de eerste is in de call stack wiens exception parameter type overeenkomt met de exceptie die gegooide werd. Het systeem vergelijkt de types en vindt een geschikte kandidaat als het gegooide exception object kan toegekend worden aan het argument van de exception handler.

Let op voor polymorfisme! De eerste exception handler waarvan het type van de exception parameter overeenkomt met het type van het gegooide exception object zal uitgevoerd worden. Let hierbij op de "IS EEN" relatie tussen verschillende klassen.

Een exception handler is in staat meer te doen dan enkel een foutboodschap tonen of de applicatie te stoppen. Een error kan hersteld worden, de gebruiker kan een boodschap krijgen of de exception kan ingevoegd worden in een exception ketting om deze te propageren naar een hoger niveau.

6.2.1. Eén Exception handler voor meerdere types

Eén enkel catch-blok kan meerdere exceptie types afhandelen!

Deze mogelijk laat toe om code te hergebruiken of om programmeurs te weerhouden een te algemeen type exception op te vangen.

```
catch (IOException|SQLException ex) { ①  
    logger.log(ex);  
    throw ex;  
}
```

- ① In de catch clause worden verschillende type exceptions vermeld, gescheiden door een verticale lijn (|)

6.3. The finally blok

Het finally-blok wordt **altijd** uitgevoerd als het try blok afloopt, al dan niet door een exceptie.

Dit zorgt ervoor dat het finally blok altijd wordt uitgevoerd, ook al treedt er een onverwachte exception op.

Het runtime systeem voert altijd de statements uit in het finally-blok onafhankelijk van wat er in het try-blok gebeurt. Dit is de ideale plaats om alles mooi op te ruimen.

```
finally {  
    if (out != null) {  
        System.out.println("Closing PrintWriter");  
        out.close(); ①  
    } else {  
        System.out.println("PrintWriter not open");  
    }  
}
```

- ① Het finally blok wordt uitgevoerd en zorgt ervoor dat de PrintWriter **out** wordt gesloten.

Het finally blok is het meest geschikt om het lekken van resources te voorkomen. Zo is het best om het sluiten van een bestand of andere resources altijd in dit blok te plaatsen.

Overweeg om het try-with-resources statement te gebruiken, dat in veel situaties automatisch resources vrijgeeft als ze niet meer nodig zijn.

7. Voordelen van exception handling

Het gebruik van exceptions heeft zijn voordelen t.o.v. traditionele error-management technieken.

7.1. Error-Handling afzonderen van "gewone" code

Excepties laten ons toe om het afhandelen van fouten gescheiden te houden van het normale verloop van een applicatie. In traditionele software leidde het vaststellen van fouten en het afhandelen hiervan meestal tot moeilijk leesbare (spaghetti) code. Neem bijvoorbeeld volgende pseudo code:

```
readFile {  
    open the file;  
    determine its size;  
    allocate that much memory;  
    read the file into memory;  
    close the file;  
}
```

Dit lijkt een eenvoudige methode, volgende fouten kunnen echter optreden:

- Wat als het bestand niet kan geopend worden?
- Wat als de lengte van het bestand niet bepaald kan worden?
- Wat al er onvoldoende geheugen is om te alloceren?
- Wat als een fout optreedt tijdens het lezen van het bestand?
- Wat als het bestand niet gesloten kan worden?

Om al deze gevallen te dekken moet de methode `readFile` extra code krijgen om de error te detecteren en af te handelen. Traditioneel zou dit error-management er als volgt kunnen uitzien:

```

errorCodeType readFile {
    initialize errorCode = 0;

    open the file;
    if (theFileIsOpen) {
        determine the length of the file;
        if (gotTheFileLength) {
            allocate that much memory;
            if (gotEnoughMemory) {
                read the file into memory;
                if (readFailed) {
                    errorCode = -1;
                }
            } else {
                errorCode = -2;
            }
        } else {
            errorCode = -3;
        }
        close the file;
        if (theFileDintClose && errorCode == 0) {
            errorCode = -4;
        } else {
            errorCode = errorCode and -4;
        }
    } else {
        errorCode = -5;
    }
    return errorCode;
}

```

Er werd zoveel code toegevoegd dat de originele zeven lijnen code verloren gaan in de toegevoegde error-management code. Ook de logische flow van de code is verloren wat ze moeilijk leesbaar maakt.

Het gebruik van exception handling laat toe om de logische flow van de code te behouden en de fouten elders af te handelen. Door gebruik te maken van exception handling zou de originele code er als volgt uitzien:

```

readFile {
    try {
        open the file;
        determine its size;
        allocate that much memory;
        read the file into memory;
        close the file;
    } catch (fileOpenFailed) {
        doSomething;
    } catch (sizeDeterminationFailed) {
        doSomething;
    } catch (memoryAllocationFailed) {
        doSomething;
    } catch (readFailed) {
        doSomething;
    } catch (fileCloseFailed) {
        doSomething;
    }
}

```

7.2. Propagatie van een exception

Een tweede voordeel van exceptions is de mogelijkheid om de exceptie te propageren doorheen de stack.

Exception handling laat toe om een exceptie op een hoger niveau af te handelen.

Voor een bepaalde soort exceptions (*checked exceptions*) zal de compiler zelfs nagaan of deze wordt afgehandeld. Indien niet krijg je bij het compileren een foutboodschap. De compiler gaat ervan uit dat het zinloos is om een fout te detecteren en te gooien zonder ze achteraf op te vangen en af te handelen.

8. The try-with-resources statement

Het try-with-resources statement is een try statement dat één of meerdere resources declareert. Een resource is een object dat **moet** gesloten worden nadat een applicatie afsluit of nadat het niet meer nodig is.

Het try-with-resources statement garandeert dat resources afgesloten worden op het einde van het try statement. Elk object dat de interface `java.lang.AutoCloseable` implementeert, inclusief alle objecten die de interface `java.io.Closeable` implementeren, kunnen in het try-with-resources statement gebruikt worden.

Onderstaand voorbeeld leest een eerste lijn uit een bestand. Een instantie `BufferedReader` wordt gebruikt om de data in te lezen. `BufferedReader` is een resource die gesloten moet worden als de applicatie eindigt:

```

1 static String readFirstLineFromFile(String path) throws IOException {
2     try (BufferedReader br = new BufferedReader(new FileReader(Paths.get(path)))) {
3         ① return br.readLine();
4     } ②
5 }

```

① De resource gedeclareerd en geïnstantieerd in het try-with-resources statement is de `BufferedReader`. Dit gebeurt tussen de haakjes, onmiddellijk na het try keyword. De klasse `BufferedReader` implementeert de interface `java.lang.AutoCloseable`.

② Aangezien de instantie van `BufferedReader` gedeclareerd wordt in het try-with-resource statement zal het gesloten worden ongeacht het try statement normaal eindigt of er een exception optreedt (bv. omdat de methode `br.readLine` een `IOException` gooit).

Dezelfde code zonder try-with-resources zou er als volgt uitzien. Het finally blok kan per ongeluk vergeten worden:

```

1 static String readFirstLineFromFileWithFinallyblok(String path) throws IOException {
2     BufferedReader br = new BufferedReader(new FileReader(path));
3     try {
4         return br.readLine();
5     } finally {
6         if (br != null) br.close();
7     }
8 }

```


Eén of meer resources mogen gedeclareerd worden in het try-with-resources statement.

```

1 try (
2     ZipFile zf = new ZipFile(zipFileName); ①
3     BufferedWriter writer = BufferedWriter(outputFilePath, charset)
4 ) {
5
6 }
7 }

```

① Het try-with-resources statement bevat twee declaraties, gescheiden door een `;`: `ZipFile` en `BufferedWriter`. Als het codeblok er net onder eindigt, normaal of met een exceptie, zal de close methode van zowel `BufferWriter` als `ZipFile` automatisch aangeroepen worden.

De close methode van resources worden aangeroepen in omgekeerde volgorde van hun declaratie/creatie!

Een try-with-resources statement kan net zoals een gewone try-catch clause catch en finally blokken hebben. Elke catch of finally blok wordt uitgevoerd nadat de gedeclareerde resources werden gesloten.

Een ander voorbeeld waar een try-with-resources gebruikt wordt, is bij het raadplegen van een databank. De code daarvoor vinden we bijvoorbeeld in het DobbelsteenSpel dat gebruikt wordt als voorbeeld voor SDP I.

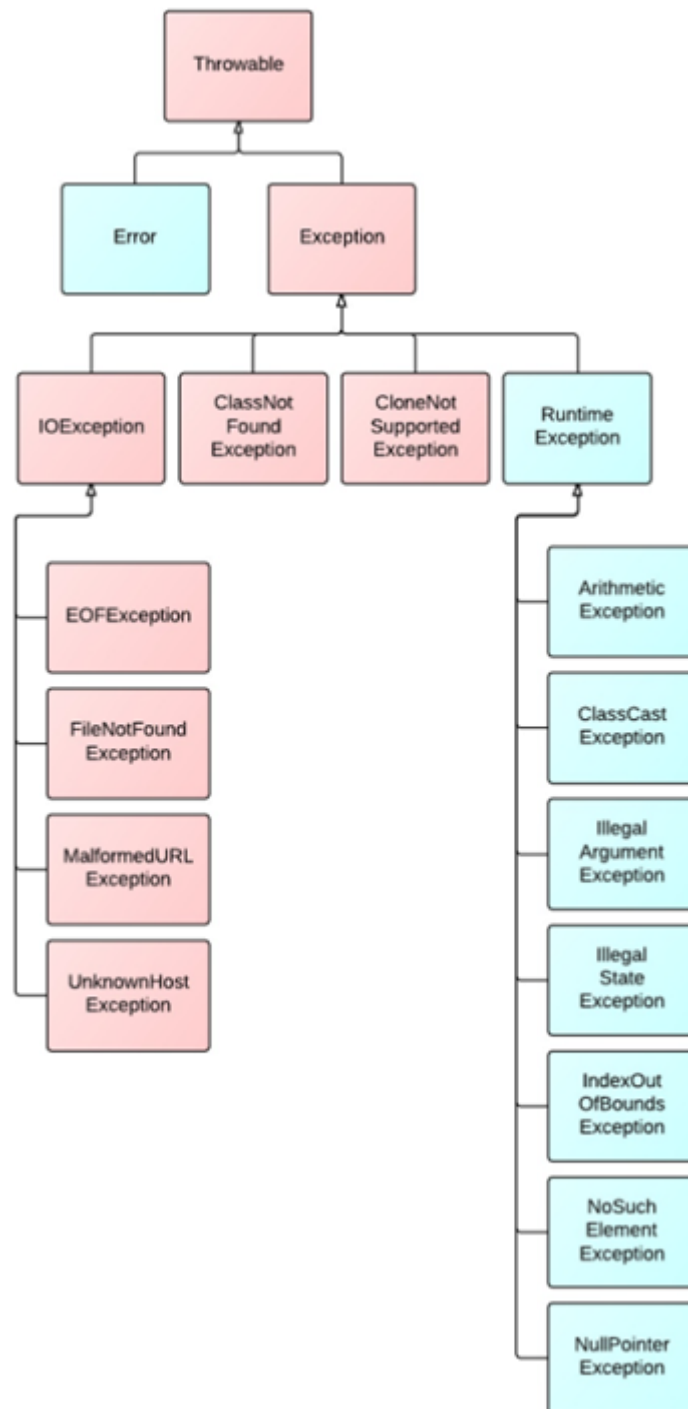
```
1  public void voegToe(Speler speler) {
2      try (
3          Connection conn = DriverManager.getConnection(Connectie.JDBC_URL);
4          PreparedStatement query = conn.prepareStatement(INSERT_SPELER)) {
5          query.setString(1, speler.getNaam());
6          query.setString(2, speler.getVoornaam());
7          query.setString(3, speler.getEmailadres());
8          query.setDate(4, java.sql.Date.valueOf(speler.getGeboorteDatum()));
9          query.setString(5, speler.getWachtwoord());
10         query.setBoolean(6, speler.isAdminrechten());
11         query.setBigDecimal(7, speler.getKrediet());
12         query.executeUpdate();
13     } catch (SQLException ex) {
14         throw new RuntimeException(ex);
15     }
16 }
```

9. Soorten Exceptions

9.1. Groeperen en differentiëren van error types

Elke exceptie die binnen een applicatie gegooid kan worden is een object. Het groeperen of categoriseren van exceptions kan eenvoudig op basis van hun klasse hiërarchie.

Elke Java Exception klasse erft direct of indirect van de klasse Exception, dewelke zelf een subklasse is van Throwable. Zo ontstaat er een overervingshiërarchie. Je kan deze boomstructuur zelf ook nog uitbreiden met eigen ontworpen Exception-klassen. Het mechanisme om fouten af te handelen werkt voor alle Throwable-objecten

Deze hiërarchie legt ook drie soorten Throwable objecten vast, op basis van de subklassen: Errors, Checked exceptions en Unchecked exceptions.

9.2. Errors

Dit zijn events waarop de applicatie geen vat geeft, waarop niet kan geanticipeerd worden en waarvan de applicatie zich ook niet kan herstellen.

9.3. Runtime exceptions

Dit zijn events binnen de applicatie, waarop meestal niet kan geanticipeerd worden en waarvan de applicatie zich niet kan herstellen. Meestal aangeduid als software bugs, logische fouten of het

onjuist gebruik van een API.

Runtime exceptions hoeven niet omringd te worden door een try-catch clause en een methode hoeft ook niet aan te geven dat ze een RuntimeException kan gooien.

Errors en runtime exceptions zijn gekend als **unchecked exceptions**.

Voorbeelden zijn `ArrayIndexOutOfBoundsException`, `ArithmeticException`...

Ook unchecked exceptions kunnen afgehandeld worden.

9.4. Checked exceptions

Op sommige uitzonderlijke gebeurtenissen in een applicatie kan geanticipeerd worden. Deze gebeurtenissen zouden moeten opgevangen worden, waarbij de gebruiker een boodschap kan ontvangen.

Om te garanderen dat een exception wordt opgevangen, worden *checked exceptions* gebruikt.

Een *checked exception* **moet** omringd worden door een try clause en **moet** een geschikte catch clause bevatten. Indien dit niet het geval is moet de methode aangeven in zijn declaratie dat het deze exception kan gooien (*throws*). De verantwoordelijkheid voor het afhandelen van de exception wordt zo op een hoger niveau gebracht.

Alle exceptions zijn checked exceptions, behalve deze van het type `Error` en `RuntimeException` of hun subklassen.

9.5. Checked vs Unchecked exceptions

De compiler maakt wel degelijk een verschil tussen deze twee types `Exception`: een checked `Exception` moet afgehandeld worden of moet expliciet gepropageerd worden (catch-or-declare requirement). Bij compilatie wordt dit gecontroleerd: de compiler waarschuwt je dus dat een mogelijke fout niet wordt afgehandeld (→ je zegt dat er een fout kan optreden, maar je handelt ze niet af...)

Bij een unchecked exception treedt deze controle niet op!

9.6. Specificiëren dat een methode een Exception gooit

Soms is het handig in code om exceptions direct op te vangen, binnen dezelfde methode. Vaak is het echter handiger om exceptions op te vangen op een hoger niveau, hogerop de call stack.

Als een methode zelf niet de **checked exceptions** opvangt die mogelijk kunnen gegooid worden, dan moet deze methode aangeven dat het deze exception zou kunnen gooien!

Om te specificëren dat een methode een exception kan gooien dient een throws clause toegevoegd te worden aan de declaratie van de methode. Deze clause omvat het **throws** keyword, gevolgd door een lijst van excepties gescheiden door een komma.

```
1 public void writelist() throws IOException, IndexOutOfBoundsException { ①
```

① De clause volgt na de naam en argumentenlijst en voor de eerste accolade die de scope van de methode start.

In bovenstaande clause is enkel IOException een checked exception. IndexOutOfBoundsException is unchecked. Dit betekent dat het niet verplicht is om IndexOutOfBoundsException te vermelden. Het is echter niet fout om het wel te doen.

10. Zelf een Exception klasse definiëren

Een eigen Exception klasse zal altijd erven van een bestaande Exception klasse.

- Als het de bedoeling is dat het programma zich kan herstellen na de Exception, maak dan een checked Exception (m.a.w. erf van Exception, maar niet van RuntimeException)
- Als het de bedoeling is dat de Exception kan genegeerd worden, maak dan een unchecked Exception en erf van RuntimeException.
- Het is de gewoonte om de naam van die nieuwe klasse te laten eindigen op Exception, vb EmailException

Een Exception klasse heeft typisch 4 of minstens 2 constructoren. In de body van deze constructoren roepen we via `super()` de overeenkomstige constructor van de superklasse aan:

```

package exceptions;

public class EmailException extends RuntimeException{

    public EmailException(){
        //super(); --> wordt impliciet aangeroepen
        // OF
        // algemene foutmelding
        super("Er loopt iets fout met het e-mailadres.");
    }

    public EmailException(String message){
        super(message);
    }

    public EmailException(String message, Throwable cause){
        super(message, cause);
    }

    public EmailException(Throwable cause){
        super(cause);
    }

}

```

11. Excepties in een ketting

Een ketting van excepties is handig als een exceptie die opgevangen wordt resulteert in een nieuwe exceptie. De eerste is oorzaak van de tweede.

Soms is het handig om te weten welke exceptie een andere exceptie tot gevolg heeft. Dit kan bereikt worden door een ketting van excepties te maken. Bij het gooien van een exceptie kan de exceptie die de oorzaak was als argument meegegeven worden.

```

1 try {
2
3 } catch (IOException e) {
4     throw new SampleException("Other IOException", e); ①
5 }

```

① Als een `IOException` opgevangen wordt, wordt een nieuwe `SampleException` instantie gemaakt met als oorzaak de originele exceptie. Deze ketting van excepties wordt gegooid om op een hoger niveau afgehandeld te worden.

```

3 public class UsingChainedExceptions
4 {
5     public static void main(String[] args)
6     {
7         try
8         {
9             method1();
10        }
11        catch (Exception exception) // exceptions thrown from method1
12        {
13            exception.printStackTrace();
14        }
15    }
16
17    // call method2; throw exceptions back to main
18    public static void method1() throws Exception
19    {
20        try
21        {
22            method2();
23        }
24        catch (Exception exception) // exception thrown from method2
25        {
26            throw new Exception("Exception thrown in method1", exception);
27        }
28    } // end method method1

```

```

java.lang.Exception: Exception thrown in method1
    at main.UsingChainedExceptions.method1(UsingChainedExceptions.java:26)
    at main.UsingChainedExceptions.main(UsingChainedExceptions.java:9)
Caused by: java.lang.Exception: Exception thrown in method2
    at main.UsingChainedExceptions.method2(UsingChainedExceptions.java:39)
    at main.UsingChainedExceptions.method1(UsingChainedExceptions.java:22)
    ... 1 more
Caused by: java.lang.Exception: Exception thrown in method3
    at main.UsingChainedExceptions.method3(UsingChainedExceptions.java:46)
    at main.UsingChainedExceptions.method2(UsingChainedExceptions.java:35)
    ... 2 more

```

Via de methode `getCause()` uit de klasse `Throwable` kan je terugvinden welke subklasse van `Throwable` initieel de `Exception` veroorzaakt heeft.

12. Toegang tot de *Stack Trace* informatie

Een 'stack trace' bevat informatie over de executie geschiedenis van een thread. Deze omvat o.a. de namen van klassen en methoden die werden aangeroepen tot het punt waar de exceptie optrad.

Zo'n stack trace is zeer handig bij het debuggen waar zeker voordeel uit gehaald kan worden indien een exceptie wordt gegooid. De stack trace die bij een exceptie hoort geeft o.a. aan waar (in welke file en op welke regel) in de source de exceptie precies optrad.

```
1 catch (Exception cause) {
2     StackTraceElement elements[] = cause.getStackTrace(); ①
3     for (int i = 0, n = elements.length; i < n; i++) {
4         System.err.println(elements[i].getFileName()
5             + ":" + elements[i].getLineNumber()
6             + ">> "
7             + elements[i].getMethodName() + "()");
8     }
9 }
```

① Toont aan hoe je een stack trace kan opvragen o.b.v. een exceptie object.

13. Test jezelf

- Is onderstaande snippet geldige code?

```
try {
} finally {
}
```

- Welke exceptie types zal volgende exception handler opvangen?

```
catch (Exception e) {
}
```

- Waarom implementeer je deze exception handler beter niet? Wat loopt er mis? Zal deze code compileren?

```
try {
} catch (Exception e) {
} catch (ArithmeticException a) {
}
```